

Chester C. Langway, Jr.: Stratigraphic Analysis of a Deep Ice Core from Greenland.

(Special Paper 125). The Geological Society of America, Inc. Boulder, Colorado 1970. 186 s., 16 fig., 14 pl., 32 tabeller. 15,5×23 cm. \$ 5.50.

Chester Langway var manden, der stod bag de første dybdeboringer på den grønlandske indlandsis, som i 1957 resulterede i en borekerne 411 m lang og 10 cm i diameter fra Site II på indlandsisen inden for Thule Air Base.

Erfaringerne herfra dannede grundlaget for, at det i 1966 lykkedes at genembore den grønlandske indlandsis ved Camp Century i en dybde af 1371 m.

Den foreliggende rapport omfatter en stratigrafisk beskrivelse af borekernen. Ud fra analyser bl.a. af vægtfylden fastslås det, at firnens omdannelse til egentlig gletscheris først er gennemført i en dybde af 71 m og med en vægtfylde af 0.828 g/cm³. Særlig vægt er lagt på Langway's eget undersøgelsesfelt: det kosmiske og andet støv, som aflejres på indlandsisen. En analyse af iltisotopforekomsten gennemgås. Borekernen repræsenterer 1023 års akkumulationsdata, og det fremgår af Langway's undersøgelser, at den grønlandske indlandsis synes at reagere omvendt af de mere tempererede gletschere, således at en temperaturforøgelse i området først og fremmest vil betyde en nedbørsforøgelse og derfor tilvækst i undersøgelsesfeltet, medens en temperatur-sænkning skulle betyde nedbørsformindskelse. Senere undersøgelser har dog vist, at problemet er mere kompleks.

Borge Fristrup

Jean Malaurie (ed.): Actes Et Documents, No. 4: Développement Économique de l'Arctique et Avenir des Sociétés Esquimaudes.

Mouton et Co., Paris 1972. 369 s. 21×29,5 cm. 30 F.

Dette er rapporten om det første fællesmøde om de eskimoiske folks økonomiske og sociale problemer inden for hele deres nuværende geografiske udbredelsesområde. Mødet blev afholdt i Le Havre og Rouen 24.-27. november 1969 med deltagelse fra USSR, Canada, USA, Danmark og Frankrig.

Fra dansk-grønlandsk side deltog Claus Bornemann, Odåk Olsen, Finn Lynge,

Hans C. Christiansen, Moses Olsen, (Jørgen Pjettersen), Angmalortok Olsen, Mogens Boserup, (C. Vibe), Henning Brøndsted, Erling Høgh, M. Abelsen, M. Motzfeld, (Agnete Weis Bentzon), (Torben Agersnap) og Ingmar Egede.

Mødet har været vigtigt ved, at man lærte at kende og blev konfronteret med en række opfattelser af problemer, som eskimoerne – med rette eller urette – føler som essentielle. En række kommende møder vil antagelig bestyrke denne opfattelse og også føre til en relevant forskning herom. Derfor er rapporten et vigtigt indlæg i den stående debat, og derfor er det også værd at nævne, at rapporten redaktionelt fremtræder som et næsten steno-grafisk referat af forhandlingerne. Alle indlæg er dog oversat til fransk – nogle af deltagerne må givetvis have talt dårligt fransk eller overhovedet ikke fransk – der er derfor også et fortolkningsproblem. Uden selv at have deltaget kunne man ønske sig en mere koncentreret fremstilling af de enkelte problemer og indlæg. Trods et indeksregister på fransk og et koncentrat i form af vedtagne recommendationer på både fransk og engelsk er rapporten vanskelig og tidsrøvende at læse.

Borge Fristrup

Erik Erngaard: Grønland i Tusinde År.

Lademann, København 1972. 240 s. med talr. farvebilleder. 23,5×30 cm. Kr. 96.00.

Blandt de mange bøger, der i de senere år er kommet om Grønland og særlig i 250-året for Hans Egede, udmærker Erik Erngaards sig ved sit store format og sit rige illustrationsmateriale med over 1000 afbildninger strækkende sig fra gamle stik til nye fotografier og tilsammen dækkende næsten alle sider af Grønlands natur, dets dyre- og planteliv og dets kultur fra de gamle ekspeditionsberetninger til hverdagslivet i det moderne Grønland.

Teksten er populær og kortfattet, næsten anekdotisk, men ikke altid helt eksakt. Grønlands historie gennemgås fra de ældste tider op til de seneste år. Billedmaterialet er hentet mange steder fra, men dog fortrinsvis fra det gamle »male-rikse« Grønland. Bogen er foran forsynet med et kort over byer og bopladser: en nedfotograferet udgave af Geodætisk Instituts kort i 1:5.000.000. Desværre er for-mindskelsen så stor, at de fleste navne er

ulæselige. Dette er så meget mere ærgerligt, som bogens engelske udgave ville være en oplagt souvenir for udenlandske turister i Grønland. Sådan en bog er der jo også behov for.

Borge Fristrup

Alex Wittendorff: Alvej og Kongevej.

Studier i samfærdselsforhold og vejenes topografi i det 16. og 17. århundrede. Skrifter udgivet af Det historiske Institut ved Københavns Universitet, Bd. IV. Akademisk Forlag, København 1973 (disputats). 348 s., 44 ill., hvoraf adskillige kort. Engelsk resumé. 17×25 cm. Kr. 50.00 excl. moms.

Det må betegnes som meget glædeligt, at dette emne er blevet taget op af en historiker, der er gået grundigt til værks. Bogen falder stort set i to afsnit, et alment, der handler om de sjællandske alvejes og kongevejes topografi. Det almene afsnit findes i kapitlerne II-VII (II litteratur, III metode og kilder, IV vejenes beskaffenhed. Bro og vadested, V administration og vedligeholdelse, VI samfærdsel og godstransport, herunder vogntyper, vognmænd, postvæsen, kroer, rejsehastighed, VII alment om kongevejene. Den specielle del er indeholdt i kapitlerne VIII og IX om henholdsvis de sjællandske alfarveje og kongevejenes topografi.

Som en af de vigtigste ting ved bogen vil jeg gerne fremhæve, at den gør det helt klart, hvilke veje, der er alfarveje, og hvilke, der er begyndt som kongeveje, samt at den klargør disses senere skæbne, hvadenten de er blevet nedlagt eller blevet en del af det nuværende hovedvejsnet.

For den, der interesserer sig for fortidens Danmark, og hvadenten han lægger hovedvægten på det rent historiske eller på det geografiske, er denne bog i øvrigt noget af en guldgrube. Den handler ganske vist ifølge sin titel specielt om Sjællands landeveje i en bestemt epoke, men man skal ikke tro, at forfatteren holder sig slavisk inden for disse rammer, alt hvad der kan have berøring med veje eller influere på disse er medtaget i det almene afsnit, så det må tilrådes at læse bogen i sin helhed, så man kan få det fulde udbytte af de mange tilsyneladende sidespring, dens mange meget illustrerende detaljer og dens alt andet end kedelige stil, der gør bogen let læselig og får en til at føle sig i godt selskab med dens